

EL MITE DE «LA JOVENTUT»

Això que vaig a dir només em compromet a mi: No he cregut ni crec en «la joventut» ni en cap de les fórmules de renovació política o social derivades del culte a «la joventut» com a estament. De 1913 ençà crec haver seguit de tres a quatre enquestes europees importants a causa de la personalitat responsable de l'orientador. Són tres generacions de «joves»: 1913, 1918 i 1930. (No dono a «generació» sinó una valor relativa que correspon aproximadament a la data dels reculls de parers que em serveixen per a justificar el meu punt de vista.) Cadascuna d'aquestes lleves de joves es proposava de rompre amb «els vells» i de realitzar-se en la seva interpretació original de la vida. Ningú com els «joves» que integraven la generació de pre-guerra, per exemple, no havia arribat, com ells, a la possessió de —no «la seva veritat», sinó de— la Veritat. Es deien «realistes» —o reialistes, a França— i tots, a llur manera, preparaven la guerra. Oposaven un singular «humanisme» a l'humanitarisme pacifista dels pares, i clamaven pel positivisme patriòtic, missioner o social amb petulància i turbulència. Els resultats de tanta de cridòria i d'infatuïtat els registren les llistes de morts a la guerra.

* *

He dit, i no volia dir res més, «la joventut» considerada en la seva accepció de «lleva nova» destinada, col·lectivament, no solament a fer efectiva una mutació de valors civils, sinó a establir un canvi radical de valors, això és, a fer real una revolució, en tant que aquest mot significa no pas una fugaç agitació, sinó donar a una cosa un arranjament amb forma i estil completament nous, constatables. (S'ha dit tant que la República no era, a Espanya, la revolució! Tampoc, a Catalunya, el Catalanisme, si no modifica el procés de les seves intervencions polítiques o socials, no és la revolució, ni una revolució, ans una vulgar i innòcua adaptació.) En canvi, és d'entre els joves que cal esperar, a cada lleva, l'aparició de noves individualitats creadores que s'incorporaran a les altres individualitats efectives amb independència de l'edat.

En rigor no hi ha «joves», sinó fortes individualitats que, biològicament, fisiològicament, passen per un estat de joventut.

* *

Cadascuna d'aquestes joves individualitats topa, en les seves primeres intervencions civils, sovint originals, precisament amb la gent de la seva lleva. El primer obstacle que ha de salvar

un jove, la primera resistència que ha de vèncer, és la de «la joventut» de la seva generació. La «joventut» no solament és «inconstant, lleugera, infèrtil, versàtil», etc. —transcriu els llocs comuns—, ans és essencialment rutinària. Col·lectivament, anònimament, irresponsablement, «la joventut» odia «el jove». A la vegada, aquestes personalitats independents es realitzen sovint passada la joventut fisiològica. Durant els temps «d'infortuni polític, la traïció la va fer «la joventut». Només van resistir les individualitats de totes edats.

* *

La majoria dels qui quan jo tenia catorze anys i ells en tenien vint deien, impetuosos, que «calia escapar els vells», que el futur era dels «joves», etc., als trenta havien claudicat, i als quaranta, infèrtils, demanen almoïna a les portes dels Palaus de la Burocràcia. Em plauria poder ensenyar als joves d'avui disposats, amb la imprudència avinent, a rompre amb les generacions anteriors, una col·lecció de texts de diaris catalans de 1906 ençà perquè «s'hi llegissin» vint i trenta anys endarrera. Res més monòton que la cantarella de «la joventut»; res més trist que la seva inseqüència, la seva descurança i la seva inoriginalitat. Els qui més han cridat han estat els primers a desertar. Els més gallejants han estat els primers infidels.

* *

Una individualitat, en canvi, sempre és jove: als vint anys, als trenta-cinc, als quaranta, als setanta-cinc. (Podeu omplir aquestes dates de molts noms destacats presents o seculars.) Les seves realitzacions als vint anys assenyalen ja la persona i no li cal recolzar-se en el mite de «la joventut» ni ha d'implorar l'atenció de ningú. A la indolència de la seva generació oposa la inflexibilitat del seu temperament: a la vel·leïtat dels altres, la constància.

* *

La «joventut», insolent, creu que ha d'ésser irrespectuosa, incauta, disbauxada, indisciplinada, i fins i tot impertinent. El veritable jove, però, és efectivament modest, púdic, rigorós i cast, i és en funció de la seva simplicitat que la seva individualitat es pot mostrar dura en la seva originalitat, inexorable en la seva realització personal, inflexible en l'adhesió als principis, únic a no admetre ni la servitud ni l'esclavatge que li aconsellen els altres.

* *

Gairebé mai el jove, ni l'adolescent, ni llegeix periòdics de «joventut», ni, si es decanta a favor de l'activitat literària, no hi escriu. Els periòdics de «joventut» no solen ésser els dels joves. En un d'aquests fulls, escrit en català, un floralista de vint anys es mostrava, fa poc,

afalagadíssim d'haver obtingut un premi literari important. Pel meu tarannà, amb aquesta declaració, l'esmentat jovenastre claudicava com a minyó i com a poeta.

* *

Jo m'atreveixo a resumir el meu criteri fixant com a característica dels joves segurs de llur joventut la Irreductibilitat, l'Originalitat, el Coratge i la Modèstia.

J. V. Foix

[3-VI-1934]